



Norsk Oversetterforenings høringsinnspill til Kultur- og likestillingsdepartementets og Kunnskapsdepartementets arbeid med en leselyststrategi

Norsk Oversetterforening (NO) har til formål å samle norske skjønnlitterære oversettere, arbeide for å høyne kvaliteten på norske skjønnlitterære oversettelser, ivareta kunstnergruppens faglige og økonomiske fellesinteresser, og så langt som mulig også bistå og gi råd til enkeltoversettere. Foreningen arbeider også for å høyne oversetterfagets status og synliggjøre oversetteren som opphaver, og for å fremme forståelsen for den samfunnsmessige betydningen av språkkompetanse. Foreningen ble etablert i 1948 og har i dag om lag 350 medlemmer.

Norsk Oversetterforening ønsker først av alt å uttrykke støtte til regjeringens ønske om å utarbeide en nasjonal leselyststrategi. Leseferdigheter, leseglede og leseres kompetanse til å skille relevant fra irrelevant stoff er grunnleggende ferdigheter for alle innbyggere i et demokrati, og et vern mot utenforskap og forskjellsbehandling. Disse ferdighetene er i dag truet på mange fronter, og derfor er det et høyst nødvendig arbeid regjeringen her har satt i gang

I invitasjonen til å delta med innspill bes det om svar på fem spørsmål. Vi vil nøye oss med å besvare de tre første.

1. Hva mener du/dere er de tre største utfordringene knyttet til lesing og leselyst?

- a) Norsk Oversetterforening mener at barn som skal lære å lese, å lese bedre, og å lese enda bedre enn det igjen, må ha en rik og variert tilgang på litteratur, godt orienterte voksenpersoner som kan veilede dem i litteraturjungelen, og trygge, lune steder hvor de kan øve opp leseferdighetene sine. Ikke alle har dette hjemme, og derfor mener vi

at **styrking av landets skolebibliotek må være en primær utfordring** for alle som vil ha mer leselyst og lesekompetanse i samfunnet.

- b) **En annen stor utfordring ligger i å nå ut til marginaliserte grupper for å motarbeide utenforskap og sikre mangfold, representativitet og delaktighet.** Som en forening for skjønnlitterære oversettere finner vi det i denne sammenheng naturlig å peke på viktigheten av at lesere har god tilgang på litteratur som representerer et mangfold av kulturer og språk. Oppøving av leseferdigheter skjer lettest på ens eget morsmål, og forskning innenfor to- og flerspråklighet viser også at god forståelse av eget morsmål bidrar til å lette arbeidet med å tilegne seg et nytt språk. At norskspråklige lesere får bryne seg på oversatt litteratur fra hele verden, bidrar til økt mellommenneskelig forståelse og aksept for andre tenke- og levemåter enn dem vi kjenner fra vår egen virkelighet.
- c) Den tredje utfordringen vi vil peke på, er kanskje mer å anse som en medalje med for- og bakside. I kjølvannet av Harry Potter, og i enda større grad i forbindelse med den nye (og i overveiende grad positive) lesearenaen BookTok, ser vi at stadig flere ungdommer foretrekker å lese på engelsk framfor norsk. Det er fantastisk at et sosialt medium kan rekruttere så mange lesere, og flerspråklighet er en berikelse og et ubetinget gode – men vi er bekymret for at engelskpreferansen kan gå ut over norskspråklige lese- og språkferdigheter. **Balansen mellom fordeler og ulemper på dette feltet kan være en utfordring** å ta stilling til.

2. Hva vil være de tre viktigste målgruppene for strategien?

Med utgangspunkt i de tre hovedutfordringene vi har skissert over, synes det logisk å fremheve **barn og ungdom**, og **innbyggere med et annet morsmål enn norsk** som viktige målgrupper for en leselyststrategi.

- a) **En nasjonal skolebibliotekstandard bør utarbeides.** Det vil sikre alle landets skoleelever lik tilgang til en arena og et tilbud vi anser som helt grunnleggende i unge menneskers leseopplæring.
- b) Det bør innføres offentlige støtteordninger for to- eller flerspråklige bokutgivelser, og for oversettelser av norsk så vel som fremmedspråklig litteratur til minoritetsspråk for bruk på det hjemlige markedet.
- c) Innkjøpsordningen til skolebibliotekene bør gjøres permanent, og oversatt litteratur for barn og ungdom bør inkluderes i ordningen, for å demme opp for det høye forbruket av engelskspråklig litteratur og gjøre det enklere for elevene å lese de samme bøkene på norsk.